Ч. 130 (12.496). Львів, неділя 15. червня 1930. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	27·50 „
Річно	55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Речинець 30. червня 1930.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 7. червня. 1930.

I.

Чи прикордонна перестрілка між німецькими в польськими вояками, над славутнім „коридором“, викликала в польській пресі такі алярмові статті, які вона визвала в пресі французькій? Здалека не сила це провірити. Та щодо тутешньої преси, то треба сказати, що гук тих кількох чи кільканацятьох вистрілів польсько-німецької перепалки відбився в ній кріпким гомоном. Коли вірити французьким ґазетам, то маємо там справу не зі звичайною собі приграничною пригодою, а з подією важною не тільки як познака політичної напружености в тій частині Европи, а ще важнішою як заповідь грядучих зударів.

За міркуваннями над тліючими загрозами воєнної розправи за коридор і за східні границі Німеччини потекли на сторінках тутешніх ґазет неспокійні міркування над цілістю французької закордонної політики на европейському континенті, яка — мовляв — у недалекому речинці стане перед основно зміненими взаєминами сил і, тимсамим, перед неминучістю взяти ці зміни під увагу і ставити їм чоло.

II.

Той фатальний речинець — це недалекий вже день 30-го червня ц. р.

Того дня німецька Надренщина буде звільнена від останнього ґарнізону французької окупаційної армії, а Німеччина від окупац. пут над Реном, які від кінця війни вязали свободу її рухів. Той день — ми все йдемо за ходом міркувань французької преси — буде в повному значінні цього слова „історичним“, переломовим днем в історії не тільки Німеччини самої, і не тільки французько-німецьких відносин, а в розвитку міждержавної констеляції цілої Европи.

„До трьох місяців від відходу останнього французького жовніра з Майнцу Німеччина піде війною на Польщу, а перепалка над коридором — ніщо інше, як перші вистріли в неминучій, недалекій війні Німеччини за повалення коридору“: таке пророчать найпалкіші визнавці ідеї французько-польської солідарности на життя і смерть. Аж таке! Правда, таких непохитних визнавців віри в „єдиноспасаємість“ польського союза тут усе таки значно менше ніж було тому 19 років, тай таки з кожним днем потрохи менше.

І правда ще й те, що ще тому рік-два ті самі служителі Річипосполитої кричали, що гасло до війни проти Польщі вийде з Литви — значить, не з коридору. А бували раніше навіть такі, що плакали, що початок до нової війни за новий розбір Польщі вийде... від Радянської України, яка нібито готовилась визволювати західні українські землі й здійснювати українську соборність.

III.

Одначе про цю, українську, загрозу Польщі нині вже ніхто тут поважно не говорить. Натомісць не минає тепер ні дня, щоби французька преса, особливо права і т. зв. поміркована, не підносила алярмів задля німецької небезпеки для Польщі, і то саме з боку коридору.

Як у всіх політичних, соціяльних, а навіть психольоґічних питаннях, так і в цьому можна пригадати стару народню мудрість: воно, мовляв, так, але може воно й не зовсім так. Математичного доказу в тих ділянках життя нема, є тільки субєктивні оцінки, вдягнені у форму катеґоричних тверджень. А всетаки здається, що французькі ґазети не зовсім помиляються, коли не вгавають говорити про речинець 30-го червня 1930 як епохальну дату в історії Німеччини і Европи цілої. З датою цією, тобто вже навіть з наближуванням її, вяжуть тутешні голоси і останні запальні маніфестації італійської закордонної політики, яка, мовляв, заздалегідь ескомтує в своїх рахунках збільшену свободу рухів Німеччини, звільненої від окупації, — і щораз сміливіше домагання ревізії мирових договорів, підношені в Будапешті, — і ще дещо інше.

Можливо навіть, що не без впливу лишається цей недалекий речинець також на деякі хитання й вагання у внутрішній політиці Річипосполитої.

Одначе про них не пора ще говорити.

В. П.

Wyciąg z protokolu wspólnego z dnia 11. czerwca 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 125 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 8. czerwca 1930 r. do Sygn. VI. I. Pr. 66/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 11. czerwca 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 7. czerwca 1930 r. przez Prokuratora okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 125 z daty Lwów 8. czerwca 1930 r. zawierającego w artykule pt.: „Żywi mohyły“ znamiona zbrodni z § 65 a) uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu w odniesieniu do zaszłości r. 1918/1919 pobudzić obywateli narodowości ruskiej do wzgardy i nienawiści przeciw Rzeczypospolitej odnośnie do jednolitości i związku organicznego terytorjów w skład Państwa wchodzących, co odpowiada znamionom zbrodni z 65 a) uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność: (підпис нечиткий)
starszy sekretarz.

Галицькі повені і реґуляція рік.

II. Виливи карпатських рік за польських часів.

Підчас світової війни і двох дальших воєн польсько-української і польсько-більшовицької ніхто не реєстрував шкід, які заподіяли повені населенню Галичини. За польських часів щойно в 1925 р. тимчасовий самоуправний виділ перевів реєстрацію шкід, які заподіяли виливи Дністра, Висли і Прута та їх карпатських допливів з кінцем червня та початком липня 1925 р.

На основі цифрових звідомлень повітових виділів виливи карпатських рік нанесли шкоди 26 повітам станиславівського воєвідства, 20 повітам краківського воєвідства і 16 повітам львівського воєвідства. Води затопили 149.617 гект. управних піль у 1.668 громадах, зірвали або ушкодили 3.350 будинків і повиривали або присипали піском та камінням 4.482 гект. надбережних ґрунтів.

Висота шкід виносила: 1) у львівському воєвідстві — 14. 892.905 зол.; 2) у краківському — воєв. — 13.875.029 зол.; 3) у станиславівському воєв. — 9.946.503 зол.; 4) а почасти в тернопільському 389.735 зол. Разом у чотирох галицьких воєвідствах виносили шкоди 39.104.172 зол. До цієї квоти слід ще дорахувати шкоди в дорогах у висоті 804.493 зол., шкоди у водних будівлях і публичних меліораціях, адмінстрованих чи то тимчасовим самоуправним виділом, чи то дирекцією публичних робіт у висоті 5.173.422 зол., шкоди у водних будівлях на сплавних ріках у висоті 2.969.000 зол. і шкоди в залізничих шляхах у висоті 737.016 зол. Всі шкоди повені з 1925 р. винесли суму 48.747.973 зол.

У день 30. серпня 1927 р. навістила Східну Галичину велика повінь, яка щодо своїх розмірів належить до найбільших, які колинебудь навістили Галичину. Вона обняла територію 3-х східньо-галицьких воєвідств. Про розміри повені находимо статистичні дані у звідомленні **„Centralnego Komitetu Społecznego Pomocy Ofiarom Powodzi“, Warszawa 1928.**

Найбільше потерпіло від повені станиславівське воєвідство. Повінь навістила 15 повітів, з яких найбільше знищені були повіти: Долина, Калуш, Косів, Станиславів, Стрий і Турка, отже гірські і підгірські повіти. У меншій мірі навістила повінь повіти Богородчани, Городенку, Коломию, Надвірну, Рогатин, Сколе, Снятин, Товмач і Жидачів.

Загальний простір залитих повенею ґрунтів виносив 73.363 гект. На тому просторі землеплоди знищено на 50 проц., а саме: знищено збіжа 9.270 гектарів, окопових рослин 14.076 гект., паші 6.044 гект. Около 4.922 гект. ґрунтів стало комп. неужит ками внаслідок нанесення шутру, або зміни корита ріки. Скількість знищеного збіжа, яке вже було зібране, та находилося у стиртах, або стодолах, а яке опісля забрали хвилі рік, або яке улягло зіпсуттю, обчислено на 64.499 метричних сотнарів 37.133 кіп і 1.566 фір.

Повінь ушкодила 54.732 господарств і 4.081 будинків, а комплєтно знищено 231 господарств, 290 мешкальних будинків, 33 промислові будинки.

Вартість шкід виносила у землеплодах 19.862.760, в інвентарі 136.904, у будинках 2.414.916, в інших предметах 3.299.634. Загальна висота шкід винесла 25.724.214 зол.

Наслідком повені понесло шкоди понад 150.000 мешканців, а в тому 38.500 мешканців найшлося у виїмково критичному положенні. 86 осіб згинуло трагічною смертю у хвилях розпалілих рік.

По станиславівськім нанесла повінь найбільші втрати населенню львівського воєвідства. Тут повінь навістила 18 повітів. Найбільше потерпіло наслідком повені населення повітів: Дрогобич, Добромиль, Перемишль, Рудки, Самбір, Сянік, Старий Самбір і Березів. Відносно невеликі шкоди понесло населення повітів: Бібрка, Ярослав, Коросно, Ліско, Ланьцут, Мостиска, Ніско, Переворск і Стрижів. Загалом знищення мали місце в 866 громадах. Залитий водою простір землі виносив около 111.000 гект. У тому комплєтно залила вода 14.000 гект. орного поля і 19.000 гект. пасовиськ і сіножатей.

Повінь навістила 3.219 домів, серед яких находилися, як наприклад у Бориславі, навіть поверхові муровані камяниці. Повінь зруйнувала зовсім 63, а ушкодила частинно 1.563 мешкальних будинків. Улягло ушкодженню 801 господарських будинків.

Висота шкід і втрат виносила: у землеплодах 14.398.601, в інвентарі 72.704, в будинках 1.690.275, в інших предметах 3.806.396. Загальна висота шкід винесла около 19.967.976 зол. Наслідком елементарного нещастя повені около 50.000 людей треба було негайно рятувати, треба було негайно дати їм поміч. Утратило життя 11 осіб.

В краківському воєвідстві повінь навістила 8 повітів, а нанесла шкоди населенню 130 громад. Вправді розміри елементарного нещастя є в порівнанні з розмірами шкід у станиславівськім і львівськім воєвідстві невеликі, однак всетаки дуже поважні.

Повінь ушкодила 10 мешкальних будинків, 25 господарських і 25 промислових. Висота втрат винесла в землеплодах 1.300.500 зол., у мостах 440.513 зол., разом 1.444.013 зол. Одна особа згинула в хвилях розлитих рік.

У тернопільському воєвідстві повінь навістила повіти: Борщів, Бучач і Заліщики — 18 громад. Простір залитих водою ґрунтів виносив 1.275 гект. Повінь знищила 57 мешкальних, 204 господарських і 4 промислових будинків. Загальну висоту шкід обчислено на 183.268 зол.

Загальна висота шкід, які потерпіло населення Галичини від повені 1927 р. виносить по урядовим обчисленням 48.519.371 зол.

Загально можна замітити, що тимчасовий самоуправний виділ далеко точніше і повніше реєстрував школи від повені в 1925 р., як це робили воєвідські ратункові комітети в 1927 р. Напр. у 1927 р. зовсім не зареєстровано шкід у дорогах, залізницях та знищених водних будівлях. Ті школи виносять щонайменше кільканацять міліонів золотих.

Коли візьмемо під увагу скількість залитих водою в 1927 р. ґрунтів, скількість знищених будинків і т. п. і порівняємо з обчисленнями самоуправного виділу в 1925 р., то мусимо прийти до переконання, що загальна висота шкід наслідком повені з 1927 р. досягає, коли не перевищає 100 міліонів золотих. Були в нас ще повені в 1928 і 1930 р., але я не маю статистичних матеріялів про розміри, заподіяних ними шкід.

Кожний, хто уважно прочитав історію повеней мусів замітити, що повені частіше повторяються у Сх. Галичині за австрійських, як за польських часів. У дальших розділах спробую вияснити це дивне явище, як також постараюся вияснити, чому виливи Висли та її доплив̂ів наносили населенню більші шкоди за австрійських часів, як за польських.

Вже в попередньому розділі згадав я про те, що за польських часів самоуправний виділ почав реєструвати школи від виливу рік щойно від 1925 р. До того часу ані польське правительство ані самоуправний виділ не занимаються зорганізуванням доразової помочі населенню. Населення радить собі, як само вміє.

Смертні присуди на Рад. Україні.

(АТЕ). „Комуніст" повідомляє, що в Миколаєві засудили на смерть селянина Пихтина за протибільшовицьку агітацію серед селян та за те, що взивав саботувати засіви. У Виниці засудили на розстріл сел. Мисака за підпал дому голови місц. ради. В Харкові розстріляли 4 селян, обвинувачених у вбивстві комуніста Івченка.

Арештовані міністри.

(АТЕ). Чотирьох міністрів уряду Сан Доміґо арештували під закидом фінансових надужить.

Довкола одного журналу.

Критичні замітки про редагування „Нової Хати".

I.

Від довшого часу бажала я поділитись з нашим загалом деякими замітками про жіночий журнал, видаваний кооп. „Українське Народне Мистецтво".

Випередила мене у тому почасти посолка п. Мілена Рудницька. Але думаю, що не буде зайвим додати ще кілька уваг від себе. Нехай мені вільно буде подати певного роду огляд еволюції цього журналу від першого дня його появи.

У першім році „Нова Хата" називала себе „журналом, присвяченим модам і справам домашного жіночого господарства". — Від першого числа другого (1926) року змінено цей інформаційний додаток до наголовка на „Журнал для плекання домашної культури". Так воно й остало по нинішний день.

Поява гарно виданого, до того одинокого українського жіночого журналу в червні 1925 р. стрінула загальну симпатію серед нашого жіноцтва. Вступне слово першого числа мало характер такої переконуючої щирости та простоти, що годі було не піддатись його зединуючій безпосередности. У перших числах появилась прегарна стаття про „Нашу Хату", писана в дусі дійсної домашньої культури. Відділ стилево-народніх ручних робіт відразу став на рівень високо мистецької культури, защо ручили імена пп. О. і О. Кульчицьких, які займались цією ділянкою журналу. Зараз при четвертому числі побільшено формат видання. Я щиро раділа появою „Нової Хати", заохочувала знайомих до передплати і коли в липні тогож року запрошено мене до літературної співпраці, я з правдивою радістю піднялась цього завдання. Почались появляти гарні нариси таких молодих талантів як Ольга Вергановська, небавком потім і п. Катря Гриневичева та інші приступили до співробітництва, так, що нариси літературного характеру як і повчаючі статті відповідали вповні покладаним на новий журнал надіям.

Крім того був там відділ мод, подавано поради з гігієни та косметки і куховарські переписи. В рубриці (не у всіх числах) під наголовком „З жіночого руху" або „З жіночого світу" подавано вісти про жіночі справи у цілім світі, головно про здобутки жінок у громадськім житті. — Одначе скоро вразила мене в редагуванні журналу деяка нерішучість та непослідовність у виборі та трактуванні сюжетів, брак провідної думки, не кажучи про свого роду дволичність у відношенні до суспільних явищ.— Раз, статті та ілюстрації надавались для середовища американських міліонерок, а не для суспільства такого вбогого як наше; іншим разом, передовсім у статтях, писаних одною з пп. редакторок журналу, ніколи не вживано іншої термінольогії крім соціялістично-комуністичної у відношенні до ріжних заслужених жінок. Отже „робітниця" замісць „діячка" і т. п.

Взаємини між мною і редакцією „Н. Х." були якнайкращі. Вони почали псуватися, коли 18. IX. 1926 р. я одержала в справі одної статті листа, підписаного (з кореспонденції) досі незнаним мені прізвищем. Почалися непорозуміння. Я зауважила, що пропоновані редакцією поправки і зміни в моїх рукописах перестали носити стилістичний характер або технічний, а виразно торкались висловлених мною поглядів у суспільних або національних питаннях. Зразу я не зорієнтувалась у цьому. Але коли це повторялось, мені отворилися очі на те, що редакція „Н. Х." в дійсности не є такою аполітичною, як виходить зі звітів, оголошуваних при нагоді огляду діяльности кооперативи.

Вступне слово першого числа I. року недвозначно обмежує програму журналу до справ чисто домашніх. Пізніші згадки про ціль та завдання журналу потверджують його остентаційну аполітичність. Звіт делеґатки кооперативи оголошений у червневім числі з 1929 р. каже виразно: „Журнал „Нова Хата" має за задачу в першу чергу ширити і плекати замилування і знання народнього мистецтва". Так само звіт із заг. зборів кооп. „Українське Народне Мистецтво", оголошений у найновішім числі, з травня цього року, потверджує, що „Журнал „Нова Хата" в 1929 р. продовжував свою працю з попередніх літ, ставлячи собі за ціль: у першій мірі популяризувати і плекати між українським жіноцтвом наше народне мистецтво, поміщуючи стало з цієї ділянки статті та ілюстрації" і т. д. „Крім того статті на ріжні теми, як загального мистецтва, естетики домашньої культури, педаґоґії, гигієни, спорту, белетристики та моди, доповнюють статті та новинки про працю жінок у всіх ділянках культурного й громадського життя". Ця програма в нічім не може підсунути думки, немов би „Н. Х." в інтерпретації актуальних як і загальних явищ життя могла хилитись у бік одної або другої крайньої політичної орієнтації. Така програма рівняється прилюдній заяві повної безпартійности.

Та погляньмо, як виглядає в практиці ця безпартійність „Нової Хати".

Іванна Федорович-Малицька.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Правопис і літературна мова.

7. Чужомовні слова.

І так, і сяк, а все не так.

Кожна мова, без огляду на свій правопис, етимольоґічний чи фонетичний, має труднощі, коли хоче при помочі знаків своєї азбуки, приноровлених до своєрідних звуків, передати звуки іншого, чужого походження. Часто ці звуки не тільки неможливо передати графічно, але й схопити вимовою. Тому ясно, що правопис чужих слів мусить бути ще більше умовний, як правопис рідних слів.

Здавалось би, що головні правила нашого фонетичного правопису в чужих словах не повинні відбігати від единого доцільного принципу: пишемо, як вони вимовляються в даній мові, а коли на деякі звуки не маємо відповідних знаків, тоді передаємо їх якнайбільше зближеними до них або анальоґічними. Цей принцип не розвязує ріжних сумнівів (які має кожна мова!), але це перша напрямна, яка може заступити інтелігентній людині десятки складних правил. Тільки завдяки цьому принципові ми даємо собі досі раду з тисячами чужих слів, яких ми досі не знали й пишемо їх послідовно, згідно з якоюсь системою.

Харківський правопис, замість допомогти нам у нечисленних сумнівах, перевертає сам фонетичний принцип і правила чужої вимови вверх дном. Чому? Він силкується провести якусь лінію між словами грецького походження, між давно запозиченими, між новіше запозиченими із західньо-европейських мов, між звичайними словами, прізвищами й географічними назвами, а до того всього поділу не дають нам ніякої підстави.

Тому, що — як каже вступне пояснення в цій главі — „точно визначити випадки з мяким і не мяким л неможливо", ніхто із нас не в силі збагнути, чому маємо писати „вілла" зам. „вілля", „хлор" зам. „хльор", „фалш", коли кажемо „фальшивий", „електричний", „колеґа", „телеграма", „Ленау", „Палермо". Так само дивуватисьмуть наші наддніпрянські земляки, яким нераз кажуть робити буцім-то „уступку для галичан" і писати другу половину слів з — „ля" і з „ґ", як напр. „ґалантерія" й „лягуна".

Таке правило як: „ль — у кінці складу (пишеться) завсіди так у початку слова, коли це арабський член", пахне гумористикою. Хто з нас, крім акад. Кримського, знає арабську мову? У цьому-ж відділі находимо „опаль" і „педесталь", які дехто звик віддавна писати „опал" і „педестал" по анальоґії зі словами „ідеал" і „мінерал".

Та сама плутанина попала також у поділ чужих слів, які пишемо з „г" і з „ґ". Пояснення, що „в новіших запозиченнях треба чуже „g" передавати через „ґ", а в засвоєних давніше запозиченнях, особливо з грецької мови, віддаємо нашим „г" — не тільки не є ніяким правилом, але суперечить наведеним там прикладам. Самі автори цього правопису не знають, які слова є давніше засвоєні, а які пізніше; крім невеличкої низки грецьких слів і тих, що перейшли до нас із старословянської мови, безліч абстрактних термінів перейшло до нас із західньо-европейських мов, де вимовляють грецьке „г" як „ґ". Як не як, а дивно бачити „грамофон" (такий недавній винахід!) і „газету" поруч „графа". Ще цікавіше, що є між ними „газ", слово, про яке пише Mee*), що воно є зовсім новітнім зразком штучно витвореного слова, що нагадує „Geist" і вимовляється в усіх тих мовах, звідки воно до нас прийшло, через „ґ": „ґаз"!

У радянських видавництвах найдете вже транскрипцію „гонг" і „Ганг", так, що за якийсь час нове покоління зачне писати „гонх" і „Ганх".

Не дуже передуманим є правило, згідно з яким англійське „w" і перед голосними передаємо через „в", а не через „у": Вайлд (не Уайльд), Велз (не Уельс)". Коли англ. „w" передаємо через „в", то не маємо букви на англійське „v", напр. у прізвищі „Vernon Lee", яке треба хіба також писати через „в": „Вернон"? Російський правопис „Уайльд", „Уелс" був льоґічний. Коли нині кажуть нам писати „Велз", тоді треба відміняти у 2. відм. „Велза" — очевидна нісенітниця; всі поети римували в нас завсіди „пес" і „щез" на доказ, що „с" у кінці слова не дуже то відбігає у вимові від „з". Чому в такім слові, як „Wells" перша буква зберігає „етимольоґію" всупереч вимові, а остання має „з", яке своїм нахилом до передання вимови творить нові труднощі?

Важко розчоломкати:

1. Чому одні російські прізвища, як „Тургенев", „Муравйов", пишуться дослівно по вимові, інші, як „Троцький", українізуються, інші, як „Ленін" або „Горький", мають пів етимольоґії, пів фонетики, чому такі польські, як „Міцкевіч" знову передані чисто фонетично, а ще інші, такі, як „Ільїч", мають футуристичний правопис, який важко зрозуміти;

2. Чому наша мова втратила в новім правописі нараз звук „ле" і тому кожне „le" треба послідовно(!) передавати через „ле", отже „Шіллер", отже і „Lelewel" треба писати „Лелевел" (чи може з „ль")?

3. Чому після двох „л" маємо завсіди писати „о" без мягчення і як приклад цього правила маємо два прізвища із двох зовсім несхожих мов — італійської, де чуємо найвиразніше „льо" — „Біонделльо", а з американської вимови „Льонґфелло", де навіть „ль" здебільша вимовляють твердо? Чому писати Кордільєри (мягкий знак перед „є"!), чому „Візантія" і „Віфлеєм" всупереч правилу про старі запозичення (Париж, Америка)?

4. Чому „Льондон" маємо писати твердо „Лондон", коли англійці вимовляють його мягко, а зате „Чікаго", коли американці вимовляють його „Шикаґо"...?!

І т. д. і т. д. — без кінця.

Найтемніша частина правопису чужих слів є та, що її „поладнано" разом з рідними словами при правилі, де треба писати „ь" (мягкий знак). Хто звик до значіння букв „є", „я", „ю", „ї", витріщує очі з дива, коли бачить таку низку новонароджених потвор: „рельєф", „мільярд", „пеньюар", „Коліньї". На нас, людей, що звикли від довгих літ до думки, що „є", „я",

*) У книжці „De la méthode dans les sciences", II. t., Париж 1919, ст. 298

Похорони пок. Петра Холодного.

У вівторок, дня 10-го ц. м. в год. 6. вечора відбулися у Варшаві похорони тлінних останків бл. п. Петра Холодного на православнім цвинтарі при Вольській вулиці. Тіло Покійного заздалегідь було перевезене до цвинтарної церкви, звідки й відбувся його винос до гробу. Похоронна відправа відбулася в асисті 5 священиків. Співав гарний хор української академічної молоді м. Варшави.

Віддати останню пошану Покійному зібралася вся політична українська еміграція, що перебуває в м. Варшаві, та численні делегати майже від усіх осередків української еміграції в Польщі і представник українського Львова о. ректор львівської Духовної Академії д-р св. богословії Й. Сліпий.

Труна Покійного буквально потопала у квітах та вінках від ріжних еміграційних організацій і осіб. Крім того були вінці від гуртка львівських мистців, від львівського спортового Т-ва „Луг“, від організації бувш. „Українських Січових Стрільців“ та інші.

З теплими, сердечними промовами над свіжою могилою виступив цілий ряд осіб, які в гарячих і щирих словах схарактеризували велику діяльність небіжчика на полі політичнім, громадськім, науковім і мистецькім. Першим виступив з надгробною промовою проф. О. Лотоцький, після якого говорили: голова Укр. Центр. Комітету М. Ковальський, в імени б. вояків Армії УНР ген. Сальський, член Укр. Центр. Комітету В. Краснопільський, голова львівського Т-ва Допомоги Емігрантам з України проф. Ю. Магалевський — в імени цьогож Т-ва і від українських артистів-мистців м. Львова, ген. Загродський від калішської еміграції, голова львівської філії УЦК полк. Кузьминський, бувш. співробітник українського міністерства освіти проф. П. Зайців та інші.

Покійний похований у цинковій труні в уваги на можливість перенесення у майбутньому тіла небіжчика на рідну землю. Коштовна труна куплена за добровільні датки української еміграції, в чому велика участь о. ректора львівської Дух. Академії д-ра Й. Сліпого.

Похорон затягнувся до пізного вечора й скінчився відспіванням пісні „Видиш, брате мій“ і Шевченкового „Заповіту“.

Велика втрата, яку понесло українське мистецтво зі смертю бл. п. Петра Холодного, винагороджується в деякій, а може й у рівній мірі, великими артистичними здібностями сина його, Петра Холодного-молодшого, відомого вже маляра-графіка, якому мистецькі українські кола й професура варшавської Академії Мистецтв, де він вчиться, заповідає блискучу артистичну будучину. На превеликий жаль, цей молодий, багатонадійний артист залишився без усяких засобів до життя й до продовження дальших студій в Академії.

Ю. М.

„ю“, „ї“ мають у собі вже знак мягчення, вони роблять таке враження, якби одного дня наша жінка обдарувала нас дитиною з чеколядовими пятками, на спомин муринського джезбенду. Із цього факту, що деякі наші поети почали вживати у віршах правопису „мільйон“, „кур'єр“, щоб зазначити два склади — ніякий наш фільольоґ не може брати собі прикладу для доконалення нашої фонетики такими дивоглядами. Адже як довго (в тих-же самих харківських правилах!) пишемо „акціонер“, „місіонер“ чи „офіціоз“, затримуючи чужу транскрипцію слів, можемо сміливо писати „буліон“ і „Моліер“ (а не „бульйон“ і „Мольєр“!), без остраху, що в нас вимовлятимуть „бул-і-он“ — „Мол-і-ер“.

Коли пічнемо чужинні голосні заступати приголосними і замісць „пенюар“, „міліон“, „Ґарніе“ писати „пеньюар“, „мільйон“, „Ґарньє“, станемо перед такими новими труднощами:

1. Знаки „є“, „я“, „ю“, „ї“, що рівняються „йе“, „йа“, „йу“, „йі“, тратять своє дотеперішне значіння, а прибирають інше, про яке новий правопис нічого нам не згадує.

2. Новонаписаних слів у роді „пеньюар“, не можна вже розділити, як досі, а треба якось по новому і тоді перед нашими очима виринають зовсім невідомі постаті: „пень—юар“, „адь—ютант“, „конь—юктура“, „рель—єф“! Латинські „ад“ і „кон“ переміняються у нас чомусь на „адь“ і „конь“, а слова „пе-ню-ар“, „ре-леф“ переміняються в „пень-ю-ар“ і „рель-єф“.

Як довго зберігаємо етимольоґію чужих слів, так довго маємо якусь тривку основу правопису. Крім цього — а це має першорядну вагу — по зовнішньому їх вигляді пізнаємо їхнє значіння. Англійці досі не заводять у себе фонетики, лякаючись, що вона зробить їх світову мову недоступною для чужинців. Коли бачимо слово „psychology“, догадуємось як стій, що це „психольоґія“; якби англієць написав „сайкольоджі“, скажім так: „saikologi“ (як він це вимовляє), ми не могли би доглупатись, що це таке. А наш новий правопис саме веде нас до таких зайвотворів.

*

У вчор. фейлетоні мав бути в II-ій шпальті 12. рядок низу: „вимовляти „н“ і „с“ (а не д!) твердо: н'іс, с'ік.

В безконечній черзі...

СПРАВА БОМБОВИХ ЗАМАХІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Дня 13. ц. м. зізнавав поліційний агент *Зиґмунт Огроднік*. Цей свідок не вніс у розправу нічого нового, про замах, який УВО плянувала на його особу, він довідався від обв. Біди. На запит оборонця д-ра Ганкевича, чому досі УВО не виконало жадного замаху на вищих функціонарів поліції, як Кайдан та інші, а чому замах мав бути виконаний аж якраз на особу поліційного агента Огродніка, свідок відповідає, що досі не чув про якінебудь замахи УВО на вищих функціонарів поліції та чому якраз його особа та особа Федунішина звернула увагу УВО.

Після цього прочитано зізнання свідка, поліційного агента *Осипа Будного*. Він зізнав писемно, що нікого не бив, про ніякі побої не чув і при нім жадний обвинувачений на побої не скаржився.

Свід *Роман Хшановський*, старший постерунковий слідчої служби, зізнає: Після вибуху бомб він мав переслухати Терещука, але переслухання могло відбутись аж за три дні після замаху, бо попечений бомбою Терещук не міг кілька днів говорити. Терещук признався, що до УВО його завербував Т. Крушельницький, який його заприсяг. Кілька днів після присяги Крушельницький

закликав його на нараду і виклад УВО, який відбувся в лісі за Знесінням. На викладі в лісі був і Кирилюк. Якийсь невідомий член УВО вчив слухачів як поводитись на випадок арештування і як боронитись в суді. Головна річ у таких випадках уміти видержати атаки поліції і не признатись до ніякої вини, не дати нахилити себе до зізнань, бо коли арештований до ніякої вини не признається, видержить до кінця, то суд мусить звільнити його. Далі Терещук виявив усе про замах УВО на „Східні Торги“ та оповів, яка була його роля у цьому замаху. Терещук „засипав“ також Наорлевича і Кирилюка. Наорлевич зізнав, що до УВО втягнув його Терещук, той самий, який його тепер „засипав“ на поліції. При перших сходинах УВО промовляв до новиків Крушельницький, який заявив, що до УВО вступається добровільно, але хто вступить, то виступити не має права. І Наорлевича заприсягнув Крушельницький на револьвер. Було це в альтані. Дня 6. вересня Наорлевич дістав наказ занести бомби до Гуртака. Хто такий Гуртак, досі невідомо, а поліція твердить, що Гуртак, це псевдонім Попалюка. У справі замаху на коміс. Федунішина відбулась нарада на Кайзервальді, де був і Лемішка, та якийсь брунет, можливо, Качмарський. Свідок говорить широко про весь цей фантастичний плян замаху на Федунішина, якого не повстидався би і Шерльок Гольмс: Одні члени УВО мали стріляти до комісаря, другі унеможливити погоню за ними, стріляючи на бічних вулицях до публики і поліцаїв. Як що це справді зізнавав Наорлевич, то треба признати, що його фантазія дуже буйна. В світлі цих зізнань УВО виглядає як яка ватага мексиканських терористів, чи македонських комітаджів.

Так само фантастичні оповідання свідка про плянований напад УВО на почтовий віз у Винниках, який заініціював Крушельницький. Наорлевич говорив на поліції з обуренням, що Крушельницький, хоч сам заприсягав членів УВО, довідавшись про арештування Терещука сміявся весело і говорив іронічно: „От попав Терещук! Попалила його бомба, ще й до кримiналу дістався!“.

Коли Наорлевич побачив таке легкодушне трактування учасників замаху, був сердитий та огірчений на Крушельницького і це огірчення у великій мірі спонукало Наорлевича признатись до всього, та виявити все про ролю Крушельницького в УВО. Далі свідок говорить про зізнання Лемішки, який після фотографії пізнав Попалюка, так само пізнав Попалюка Наорлевич. Коли комісар Білевич заявив Наорлевичеві: „Це не Попалюк, це один кишеневий злодій“, то Наорлевич заявив: „Що ви мені говорите? Це Попалюк, я пізнаю його по бородавці на носі“.

Так засипано Попалюка.

Кирилюк при слідстві скаржився, що через його арештування його жінка і дитина лишились без хліба й опіки, при чім Кирилюк мав сльози в очах і нарікав на УВО, що вона залишила його жінку і дитину на ласку долі, тому він не почуває себе до обовязку числитись із цею організацією при своїх зізнаннях. Кирилюк признався, що він заприсягав членів УВО, але з поручення Крушельницького, який дав йому текст присяги. Ця присяга більше менше у зізнаннях свідка має такий зміст: „Присягаю на вірність і послух усіх наказів УВО, а колиб я зрадив яку тайну цеї організації, то нехай земля викине мої кости і нехай не зазнаю спокою на цім ні другім світі“.

Зміст цеї присяги не менш фантастичний, як і всі його зізнання. Свідок переслухував Крушельницького 17 і 18. вересня і цей Крушельницький тішився особливою симпатією цього свідка. Пшодовнік Хшановський твердить, що Крушельницький, бачучи виїмково прихильне відношення поліції до нього, добровільно зложив зізнання. Свідок знов говорить, що Крушельницький пізнав якусь панну з глибокими очима, Голубівну, вона так подобалась йому, що він стрічався з нею в каварні Віденській. Ця панна боліла душею над недолею українського народу і переконувала його, що він повинен вступити до УВО та визволяти Україну. Зразу Крушельницький боявся вступити до УВО тому, що його забогато у Львові знають, і легко зможе „засипатись“, але вкінці за намовою Голубівної і Зиблика зложив присягу та приняв обовязок вербування членів УВО. Згодом Голубівна збайдужіла до Крушельницького і не хотіла з ним стрічатись, і Крушельницький нарікав, що ця панна так довго була йому вірна, доки його не втягнула до УВО, а потім покинула. „Ось такі то жінки зрадливі“ — мав нарікати на поліції Крушельницький. До трійки Крушельницького належав Тере-

щук і Кирилюк. Вишкіл новиків провадив Колодзінський. Свідок намагається доказати, що всі зізнання Крушельницького були правдиві, бо поліція після цього їздила до Винник до фабрики тютюну і всі факти, про які Крушельницький говорив у звязку з плянованим замахом у Винниках, виявились згідними з зізнаннями Крушельницького.

Хто „засипав" Стефу Шушкевичівну?

Свідок зізнав, що Стефу Шушкевичівну „засипав" Наорлевич і Крушельницький, який признався, що це він давав Шушк. рисувати мапи та пляни Львова і що Шушкевичівна удержувала звязок між ним і Попадюком тоді, як пляновано напад у Винниках.

Прок.: Чи Крушельницький призвався до плянованого замаху у Винниках добровільно?

Свідок: Добровільно.

Прок.: Чи свідок знав, що ви про цей напад знаєте від Наорлевича?

Свідок: Ні, не знав. Крушельницький признався до всього із власної ініціятиви.

Далі на запит оборонців свідок потверджує згідно із зізнаннями Крушельницького, що звязок між ним та Наорлевичем удержувала також Шушкевичівна.

Обор. д-р Ганкевич: Чому ви сказали, що зізнання Крушельницького це були „визнання" а не „зізнання".

Свідок Хшановський: Крушельницький признався до всього так щиро, що це можна назвати „визнанем". Він-же признався, що свище на УВО, що присяга його не звязує, що його більше інтересують панни, як УВО, бо він молодий і має право жити і бавитись, та що до УВО вступив не з політичних мотивів.

Обор. д-р Ганкевич: Якже це погодити? Ви кажете, що Крушельницький симпатичний, інтелігентний чоловік, а те, що він зізнав, є дуже несимпатичне. Може це був підступ з боку Крушельницького?

Свідок: Ні, то були щирі „визнання". Я виніс вражіння, що Крушельницький свище на УВО і любить більше дівчат, як організацію, але він був мені дуже симпатичний.

Обв. Крушельницький не збиває зізнань свідка щодо його особи, а тільки в гострім тоні зводить зі свідком дискусію щодо присутности Радоня при його переслуханні та щодо дня цих переслухань та в інших дрібних справах. Вкінці на запит предсід. триб. Крушельницький твердить, що все це, що зізнавав Хшановський тільки в десятій частині є правдою.

Прокуратор Ліпш заявляє, що на його думку, те, що свідок зізнав під присягою є правдою і що свідок зізнає в суді не щось інше ніж є в протоколах, а тільки зізнає більше і докладніше.

Після наради трибунал відкинув внесок оборони про прочитання поліційних записків щодо Крушельницького і Попадюка, мотивуючи це тим, що поліційні записки не можуть бути в суді прочитані.

Далі свідок говорить про переслухання обв. Клішівної, яка заявила на поліції, що зізнавати не хоче і на цьому становищі видержала до кінця. Відтак свідок говорить про Кульчицького і його контакт із Крушельницьким, який намовляв його спалити ліс під Винниками, а коли Кульчицький не згодився Крушельницький назвав його „боягузом".

Ол.

Уніфікація прилюдної освіти на Рад. України.

(АТЕ). Рада нар. комісарів у Москві ухвалила перевести строгу уніфікацію прилюдної освіти, так, аби зменшити культурну автономію поодиноких союзних республик. Нац. республики, що досі мали комісаріяти освіти, тепер підлягатимуть у культ.-освітній ділянці союзному комісаріятові освіти в Москві. Новий розпорядок є дальшим кроком до централізації СРСР.

30-ліття оснування першої „Січи".

Цього року минає 30 літ від оснування першого руханково-пожарного Т-ва „Січ". Установчі збори першої „Січи" відбулися 5. травня 1900 р. в селі Завале, снятинського повіту. Перші роки січової організації були доволі несміливі, тимбільше, що до 1900 р. не було по наших селах взагалі ніяких руханково-пожарничих товариств. Аж у 1905 р. набрав січовий рух розмаху і з тої пори січові товариства зростають по наших селах, як гриби по дощі. Особливо прихильно ставилася до „Січей" сільська молодь, що горнулася до них справді масово, так, що в 1914 р. були у нас вже „Січи" в 916 місцевостях. З Галичини перекинувся січовий рух небавком також на Буковину, а потім і за море, до Злуч. Держав і Канади. За українських часів стали основуватися січові товариства також на Вел. Україні (на Правобережі), але прихід більшовиків змив їх з лиця землі. Таксамо зліквідувала всі „Січи" в Галичині влада польська, а на Буковині румунська, так, що нині товариства під назвою „Січ" істнують тільки на Закарпатті під чеською владою і в Канаді та Злучених Державах.

Можна ріжно дивитися й ріжно оцінювати працю січової організації перед світовою війною. Всеж таки мала вона дуже багато добрих сторін, бо вона будила в наших селах традиції колишньої Запорожської Січи, вона освідомлювала молодь і вчила її дисципліни, солідарности і карности. Не диво, що з рядів січової організації, як і з рядів організації сокільської, яка працювала поруч неї, вийшли найкращі відділи Українських Січових Стрільців.

У днях 14. і 15. червня ц. р. святкує лугова організація 30-ліття оснування першої „Січи" великим луговим святом у Львові. Першого дня (14. ц. м.) відбудеться вечором в салі Лисенка академія, а в неділю 15. ц. м. буде перегляд-попис лугових товариств на площі Сокола-Батька.

Сенат скликаний.

Президент Мосціцький на основі 37. уст. конституції скликав сенат на надзвичайну сесію від дня 18. червня 1930 р.

До декрету президента прем. Славек долучив письмо, в якім каже, що мотиви в письмі з 4. червня з підписами 38 сенаторів містять у собі недопустиму та невластиву критику акту президента з 20. V. 1929., що торкається виключно сойму. Мотиви тим більше невластиві, що суперечать букві та духові конституції та незгідно з факт. станом покликуються на дотеперішню правно-конст. практику. Згідно з конституцією скликання сойму на надзвичайну сесію може наступити на основі власного признання президента, а повинно воно статися на домагання 1/3 части загалу послів. Коли президент не хоче покористуватися з прислугуючого йому права, то до скликання сенату на надзвичайну сесію треба відповідної скількости сенаторів а не послів. Неправильна є теж думка, що рівночасно зі соймом мусить бути скликаний і сенат.

Оконечний речинець скликання сенату припадає на 20. червня. Що сенат скликали два дні скорше, пояснюють це так, що він відбуде 1—2 засідання для полагоди справ, переказаних уже соймом і 22. червня рівночасно зі соймом, буде замкнений або розвязаний.

Презан зрікся місії. — Манів творить кабінет.

Ген. Презан зрікся місії створити кабінет. Король поручив цю місію Маніву. Манів після авдієнції у короля сказав, що має створити партійний кабінет.

Щоби не йшли слідами Бесідовського.

(АТЕ). З вісток із комісаріяту закордонних справ виходить, що загалом 200 дипльоматичних більшовицьких урядовців відмовилося вернути у Москву. В звязку з тим у комісаріяті закордонних справ відбулася нарада під проводом Літвінова при участи управителя ДПУ Ягоди. Радили якби то перешкодити подібним випадкам і як покарати бувш. більшовицьких урядовців, що є за кордоном і компромітують ревеляціями уряд СРСР. Постановили зредукувати до мінімума ос. склад дипльоматичних станиць, а за кордон висилати лише тих комуністів, про яких ДПУ видасть відповідну опінію. Найближча родина урядовця, що є за кордоном, повинна оставати в СРСР у характері закладників. Від держав, у яких є бувші урядовці, що не хочуть вертатися у Москву, комісаріят закордонних справ зажадає, аби видали їх СРСР.

Король Карло уневажнює декрети.

(АТЕ). Кор. Карло підписав декрет, яким надає кн. матері Олени титул румунської королеви. Сталося це після приїзду королевої-вдови Марії. „Кувентул" повідомляє, що король Карло є думки, що всі акти, які торкаються його особи, а які видано від смерти короля Фердинанда, треба вважати неістнуючими. Тому теж уневажнення його розводу з кн. Оленою є зайве. З хвилиною повороту короля й відзискання престолу кн. Олена стала наново його законною жінкою.

Вибух 4 пекольних машин.

Дня 12. червня в Ніші (в Сербії) на залізничім двірці в ждальні III. кл. вибухла пекольна машина та вбила ветеринаря Ранковича, а ранила 2 вояків і 1 гімназистку. Тогож дня вночі на шляху Ніш-Пірот, перед двірцем вибухла друга машина, коли надіздив посп. поїзд із Піроту. Третю пек. 1½ кг. машину, найшли й вона вибухла, коли її здемонтовували. Четверта вибухла в піску на периферії міста.

Батькам і матерям до відома.

Трилітня середнього типу промислова школа для дівчат СС. Василіянок у Львові кінчить оце **другий рік** свого істнування. За цей час здобула школа постійну концесію міністерства освіти, признання від шкільної кураторії, виявом якого є уділена школі субвенція. Школа міститься у відновленім двоповерховім будинку при вул. Длуґоша 17. Як наділена концесією міністерства користується школа та її учениці всіми тими правами, що й школа державна.

Згідно з затвердженими шкільною владою плянами наук уділювано ученицям у цьому шкільному році крім предметів загального образування також науку французької та німецької мови, науку книговодства, писання на машині й домового господарства. Само собою розуміється, що головну вагу кладено на вивчування учениць кравецтва, гафтярства й коронкарства. Окремо істнує килимарський курс.

Наукові пляни школи є так уложені, що по трьох роках науки учениця крім загального образування має також фах у руках, або, що для наших дівчат особливо вказане, має можність перейти на науку до промислового семинара, яка тріває три роки, а по укінченні якої може бути учителькою в заводовій жіночій школі. Покищо такий семинар істнує лише в Варшаві, але є тенденція утворити такі школи в кожнім воєвідськім місті.

Коротко кажучи, заводова жіноча школа того типу, що школа СС. Василіянок у Львові дає потрібні для дівчат відомости, можність самостійного істнування, а вкінці можність по укінченні трилітньої науки в державнім промисловім семинарі набути найвищу фахову освіту та стати передовими робітницями для добра загалу й нації.

Тут слід справити недокладність, яка зайшла у статті часопису „Діло" з 1. червня 1930., де під титулом „Фахові школи" названо школу СС. Василіянок школою жіночих робіт, що як з наведеного видно, не відповідає дійсности.

Для вступу до фахової школи СС. Василія-

нок у Львові вимагається укінчення VII. кляси народньої школи, або III. кляси середньої школи.

Вписи починаються 15. червня. При школі є Інститут, де учениці можуть мати приміщення. — Ближчі інформації уділяє управа школи, яка міститься у Львові, вул. Длуґоша 17.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1545

— **Новий український місячник.** На днях вийшов з друку новий український часопис п. н. „Добробут, орган торговлі, промислу і ремесла". „Добробут" є місячником. Видає його Видавнича Спілка „Діло". Перше число з дати: Львів, 15. червня 1930, робить дуже добре враження. На 24-ох сторінках формату чвірки зібрано дуже богато незвичайно цінного та ріжнородного матеріялу. Весь матеріял розложений так, що рівномірно трактує купецькі, промислові та ремісничі справи. Богато там чисто практичних вказівок, подостатком аналізи теперішнього господарського положення і добре поставлений відділ правної поради. Наші купецькі, промислові й торговельні кола повинні подбати про те, щоби журналові забезпечити певну і світлу будуччину, на що він уповні заслугує. Зміст журналу такий, що може зацікавити не тільки українського купця, промисловця і ремісника, але й кожного українського громадянина, якому не рівнодушні ті ділянки нашого життя, які цей місячник поставив собі за завдання розробляти, поглиблювати та поширювати. Адреса Редакції й Адміністрації місячника така: Львів, Ринок 10/II. Річна передплата 5.50 зол., піврічна 3 зол., чвертьрічна 1.50 зол. Ціна одного числа 50 сотиків.

— **Святочну Академію** з нагоди 30-літнього Ювилею Їх Високопреосвященства Митрополита Кир Андрея влаштовують питомці Інституту ім. св. Йосафата (Малої Семинарії) у Львові 17. червня ц. р. в год. 8. веч. в салі польськ. Музичного Т-ва при вул. Хорущини ч. 7. Програма в афішах. Вступ на салю виключно за запрошеннями, котрі можна набути в Малій Семинарії при вул. Сикстуській ч. 39 а. Резервові місця по 50 сотиків. Дохід з добровільних датків призначений на будову шпиталю ім. Митрополита А. Шептицького у Львові.

— **Поклик допомоги погорільцям.** Пишуть нам: З 25. на 26. і з 30. на 31. травня ц. р. вночі вибухли в с. Скришчині на Волині від невідомої причини дві великі пожежі. Потерпіло 16 родин. Знищені їхні хати з усім рухомим майном, а у Чотока Йосифа, Бондарука Степана, Кулюка Олександра і Якима Лісюка згоріли коні, рогата худоба і безроги. Крім цього Лісюк страшно попарився і лежить у шпиталі в Грубешові. Погорільцям потрібна негайна грошева допомога. Братство Св. Трійці дубенецької парохії звертається до усього українського громадянства з закликом допомогти нещасним погорільцям, на адресу Poczt. Dubienka, wojew. Lubelskie, ks. prawosławny Wołodymir Dubniewicz, prezes Bractwa Św. Trójcy.

— **Іспит зрілости** в прив. гімназії СС. Василіянок у Львові відбувся в днях 2—7. червня ц. р. під проводом директора філії акад. гімн. Ярослава Вербицького. Свідоцтво зрілости одержали: Ардан Лідія, Бачинська Оксана, Бідик Олена, Герасимович Ірина, Гірняк Тетяна, Глинчак Ольга, Гриневецька Олена, Джинджириста Ольга, Едер Евгенія, Кінаш Марія, Колтунюк Лідія, Кос Лідія, Костюк Евгенія, Мартинюк Анна, Мороз Віра, Назар Ярослава, Оленська Стефанія, Прима Осипа, Рунька Катерина, Терлецька Ольга, Шквірко Ірина, Шульга Стефанія. Репробовано 5 учениць.

— **Іспит зрілости** в українській держ. гімн. в Перемишлі відбувся в днях від 24. травня до 7. червня 1930. під проводом візит. д-ра Д. Лукіяновича і дир. С. Бобеляка. Здали: Відділ А: Бойко Теодор, Будзиновський Юрій, Бук Андрій, Грицеляк Пантелеймон, Ґула Петро, Дах Андрій, Демкович Максим, Домарадзький Роман, Журавецький Володимир, Кітура Петро, Кобат Іван, Коломиєць Стефан, Коломиєць Роман, Кропивницький Михайло, Кріль Осип, Куманяк Павло, Курило Михайло, Любович Ярема, Макаруха Іван, Медицький Володимир, Наклович Олександер, Наклович Юліян, Ольшанський Михайло, Опалинський Володимир, Орнер Айсіґ, Павліш Мирослав, Піпка Володимир, Повх Іван, Семчишин Орест, Сиротинський Іван, Станько Іван, Стахів Володимир, Федевич Володимир, Фік Стефан, Хитра Михайло, Ямяк Петро. Репробовано 3 абітурієнтів. Відділ Б: Бек Давид, Блажейовський Дмитро, Габлинський Тит, Галазика Володимир, Горницький Ярослав, Гресько Теодор, Демянчук Остап, Дзюбинський Богдан-Маріян, Дуб Маріян, Жук Володимир, Кішка Андрій, Кліш Евген, Кубрак Дмитро, Кузич Іван, Лазурко Клим, Літовер Нухім, Мацьків Володимир, Мисюк Михайло, Прокіп Мирослав, Равлик Іван, Рудавський Кирило, Сак Ісахар, Сальвицький Лев, Солган Ярослав,

Сороко Юрій, Тарчанин Володимир, Тимчук Роман, Черлюнчакевич Ігор, Черхавський Володимир. Репробовано 4 абітурієнтів. Відділ Ц: Боярський Володимир, Брицький Павло, Василюк Юрій, Габак Микола, Гаврилишин Андрій, Гребеняк Ярослав, Гринчук Ярослав, Демчук Ярослав, Долинський Степан, Домарадзький Маріян, Карпяк Евген, Кіндро Маркіян, Кожушко Дмитро, Козак Володимир, Козій Іван, Кохановський Михайло, Коченаш Рудольф, Кравс Степан, Левицький Роман, Марушак Олекса, Мозіль Петро, Мушинський Михайло, Опалинський Петро, Павлюк Роман, Пелех Любомир, Рейнарович Роман, Ривак Василь, Ручка Михайло, Сандович Теодор, Скочиляс Іван, Хробак Григорій, Хтей Нестор, Шляйфер Вольф. Репробовано 4 абітурієнтів. В усіх 3 відділах не допущено до письм. іспиту 2 учнів, а репробовано при письм. іспиті 1 учня.

— **Знижка цін суперфосфату.** Продуценти суперфосфату в Варшаві рішили на окремих зборах обнизити на осінь дотеперішні ціни, а купцям давати 10-місячний кредит.

— **Сезонові самогубства.** У Коломиї застрілився 20-літній гімназист Карло Пітула з остраху перед лихим свідоцтвом. Як що-року у порі роздачі свідоцтв і іспитів такі самогубства повторяються у нас серед молоді. Процент тих, що „перепадає" при матурі і інших іспитах є непомірно великий з передвоєнними часами. Перша причина цього: загострення вимог супроти надто великої скількости учнів і студентів.

— **Проти прогібіції.** У Будапешті радить XI. міжнародній конгрес ворогів законів звернених проти продажі алькоголю. Є там 100 делеґатів із 12 держав. Не всі вони алькоголіки, а деякі навіть „абстиненти". Останній приклад насильної прогібіції в Америці є на конгресі сильним арґументом шкідливих наслідків боротьби з алькоголізмом такими засобами.

Зі спортового життя.

Два важні змагання України.

В найближчому тижні розіграє Україна два змагання за мистецтво А-кл. В четвер, 19. червня в год. 3. попол. з Погонею (Стрий) на грищі Чорних, а в неділю 22. червня з Лехією. Місце і час змагань з Лехією будуть подані пізніше.

Стан мистецтв у Празі й Відні.

В столиці Чехословаччини лігова табеля виглядає так: 1) Славія (14 змагань, 28 пунктів!), 2) Спарта (13, 16), Вікторія Жіжков (14, 16), 4) Богеміенс (14, 15), 5) Теплицер Спортклюб (14, 14), 6) Кладно (14, 11), 7) Ч. А. Ф. Ц. (13, 6), Чехіє Карлін (14, 4). Лігове мистецтво в II. клясі здобув провінціяльний клюб „Наход". — У Відні черговість дружин I. кляси представляється так: 1) Рапід (30 п.) 2) Адміра (29), 3) Вієнна (28), 4) В. А. Ц. (25), 5) Австрія (20), 6) Ф. А. Ц. (18), Нікольсон (18), 8) Вакер (17), 9) Спортклюб (15), 10) Гакоаг (10), 11) Герта (10). Мистецтво II. кляси здобув чеський клюб „Слован" і входить тим самим знову до I. кляси.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 14. червня, година 4. попол. Липарі царівни (у виконанні шкільної дітвори з Доброжиця, ціни популярні).

Субота, 14-го червня, год. 8·00 веч. „Магія (вист. Остерви).

Неділя, 15. червня, год. 4 попол. „Гіточка" (виступ „Редути".)

Неділя, 15. червня, год. 8. вечором Магія (вист. Остерви, ціни популярні).

Малий Міський Театр:

Субота, 14-го червня, год. 8·00 вечором Чорт (вист. Ленчевського, знижки).

Неділя, 15. червня, год. 8. вечором, Чорт (вист. Ленчевського).

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Співець Монпарнасу".

КАСІНО: Білий гріх.

КОЛЬОСЕЙ: Пат і Паташон як Дон Кіхот. Він не мав щастя. Пластуни горою.

КОПЕРНИК: Беб і Ска. Горою парубоцький стан! (Фербенкс, Беб Даніельс).

ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату Кіно зачинене.

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Історія подружжа". Веселий парубок.

ОАЗА: Понад сніг.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Передшлюбний гріх" (Лявра Ля Плянте).

ПАН: Дівчина зі спелюнки.

ПАСАЖ: Готелеві злодії. Вуличник Парижа.

ПРОМІНЬ: Пристань мрій.

СТИЛЕВЕ: Граф Монте Хрісто (Ліль Даговер, Бернард Гецке).

ФАТАМОРГАНА: Загибіль Росії.

ХИМЕРА: Весняна парада.

УТІХА: Спокуси Бродвею.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр „Кооператива" у Львові, Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Золочів:
15. VI. „Медді".
16. VI. „Несподіванка".
17. VI. „Ревія: Раз та добре".
18. VI. „Мина Мазайло". 2262

Підручник Іванни Блажкевич: „Дітočий садок на селі в часі літніх робіт", можна дістати в книгарні „Рідної Школи" Львів, Сикстуська 20. Ціна 1 примірника 2·20 зол. 2286 1-2

Вступні іспити на шк. рік 1930/31 в прив. коед. гімназії „Рідної Школи" в Чорткові відбудуться для кляси II—VI в днях 23—28. червня, для кляси I. 28. червня 1930. Зголошуватися в Управі гімназії. 2288 1-3

Дирекція прив. гімн. коед. „Р. Ш." в Золочеві повідомляє: Вступний іспит до кл. I. відбудеться дня 30. червня в год. 9. Вступний іспит до кл. II—VII. відбудеться дня 30. червня і 1. липня від год. 9. Вступний іспит до кл. VIII. можна робити тільки за дозволом Кур. Ш. Л. О. — о. Хмильовський М. управитель. 2284 1-1

Українська гімназія Р. Ш. в Дрогобичі. Вступні іспити до I кл. клясичного і IV кл. гуманістичного типу відбудуться 28. червня, до всіх інших клас 23. і 24. червня. — **Управа.** 2281 1—3

В прив. жіночій гімназії СС. Василіянок у Львові вступні іспити до I-ої кляси відбудуться дня 28. червня, а до вищих клас 24—28 червня. Початок кожного дня рано в год. 9-ій. Зголошення приймається що дня рано й пополудні. Гімназія є класичного типу й має права прилюдности; при ній є для учениць вигідно устроєний інтернат. 2290 1—3

Товаришів абітурієнтів перемиської української гімн. з 1910 р. відділ Б. прошу негайно подати свої адреси в цілі приготування 20-літнього товариського зїзду, якийби мав відбутися з початком липня 1930 р. Зголошення і то як найскорше треба слати на адресу: о. Осип Лозинський Височко Нижне п. Боринн. — о. **Осип Лозинський, Семен Волощак.** 2230 2—2

Святкування 25-літнього ювилею Окр. Відділу „Взаїмної Помочи Українського Учительства" в Коломиї відбудеться в такою програмою: Дня 18 червня 1930. — в середу веч. святочний концерт у „Щадничій Касі" при ласкавій співучасти оперної співачки п. Синенької-Іваницької та хору товариства. Після концерту коверс. Дня 19. червня — в четвер, в год. 9. рано Служба Божа з панахидою за померших членів Товариства, опісля святочна академія в салі „Народнього Дому". На це чвертьвікове свято Товариства прибудуть усі його члени обовязково; запрошуємо теж до ласкової участи ширші круги нашого громадянства. — **Виділ.** 2251 2-2

Трийцятьлітній товариський зїзд абітурієнтів української гімназії з р. 1900 в Перемишлі відбудеться дня 30. червня 1930. Збірка: Перемишль 30. червня 1930 в 8. год. біля гімназії. Приява всіх Товаришів обовязкова. Інформації дає проф. Андрій Сабат, Перемишль вул. Словацького 23. — **Андрій Сабат, Д-р Іван Зілинський, Гнат Павлюх.** 2253 3-3

У прив. учит. жіночій Семинарії С.С. Василиянок в Яворові іспити вступні на I, II, III і IV курс відбудуться у днях 28, 29 і 30 червня. Вступні іспити на I курс відбуваються способом клясовим. До подання треба долучити: 1) метрику, 2) останнє свідоцтво шкільне, 3) лікарське свідоцтво від фізика або шкільного лікаря, 4) свідоцтво моральности, якщо була перерва в науці. Завважується, що Семинарія С.С. Василиянок в Яворові має права прилюдних заведень, а під оглядом науково-виховавчим належить до зразкових. С.С. Василиянки як рівнож Управа заведення числить передовсім на піддержку української суспільности. 2274 2—3

†

Марія Вовк замужна Семків

по тяжкій і короткій недузі, упокоїлася в Бозі дня 13. червня 1930 р. проживши літ 22

Похорон відбудеться дня 15. червня в год. 16·30 з дому похорон. при вул. Кохановського на Янівське кладовище. Болем прибиті Родичі і брати просять усіх знайомих і товаришок Покійниці взяти участь у цьому сумному обряді. 2289 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДОРА! Новововідкритий український пансіон „Тереня" поручає покої з верандами і цілим удержанням. 2279 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ за коррепетицію фортепянової гри — невибагливого поміщення підчас ферій (село — де будьби купелі). Зголошення треба слати: Гізеля Зарицька Львів, Сташіца 8. 2285 1—1

НОВИЦЬКИЙ Степан, ур. 1904 р. в Тернополі, уневажнює згублену військову книжку, виставлену через П. К. У. Стрий. 2257 1—1

КІМНАТА з осібним входом, електрикою від 1. липня до винайму. Евентуально з харчем Тарновського 86 партер. 2291 1—2

ЛІТНИЩЕ кліматичне ДОРА **Пансіон „ОЛЕНА"** відновлений, пречарно, догідно положений, близько станції, Прута і ліса. Сонячні кімнати, веранди, садя, город, радіо. Харч першорядний; ціни дійсно дешеві. Інформації дає управа. 2183 3—3

ПРИЙМУ на повне удержання учениці нижчої гімназії від вересня. Перемишль, вул. 3-Мая 7/II. Посацький, емеритований учитель. 2258 2—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1857 71—?

КОРОНКИ до білля, модні та церковні, найдешевше „Wenecja" Боїмів 19. 2046 28—30

ЛІТНИСЬКО в турчанських горах серед смерекових лісів над рікою Стрий. Знамениті купелі. Сонячні покої з пятиразовим харчем по дуже приступних цінах поручає Двір в Комарниках, почта Бориня. 2260 2-4

РУТИНОВАНОГО концепієнта, спосібного самостійно вести адвокатську канцелярію пошукую сейчас. Зголошення: Адвокат Дмитро Мудрецький, Чесанів. 2271 3—4

400 ДОЛЯРІВ вложить молодий емерит в підприємство, де одержить посаду. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Емерит". 2278 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Оголошення.

Вступні іспити в державній українській гімназії в Перемишлі до кляс II-VII відбудуться 25. і 26. червня, а до I кл. типу клясичного й гуманістичного 27. і 28. червня. Подання з залучниками вносити до дня 23. червня. 2282 1—1

125-ліття гімназії в Бережанах.

Поклик до бувших учеників і професорів.

У днях 28 і 29 червня п. р. святкує бережанська гімназія 125-літній ювилей свого істнування. Ця школа положила безперечні заслуги для основ і розвитку української культури, бо з її мурів вийшов батько українського національного відродження М. Шашкевич, довгий ряд ідейних і ріжних народніх робітників у минувшині, а між сучасними один з найчільніших письменників і виховників молоді, проф. Богдан Лепкий. З цією гімназією тісно звязані почування широких кол бувших її вихованців старшого і молодшого покоління. З тих саме причин місцеві бувші ученики разом з українським Учительським Збором рішили відсвяткувати зі шкільною молодю ювилей своєї школи і тому запрошують до участи в ювилейнім святі також замісцевих колишніх своїх товаришів: учеників і учителів.

Зголошення до участи і запити в справі ювилею приймає секретар Ювилейного Комітету о. М. Залеський, учитель гімназії.

Приїзд учасників ювилейного зїзду означується на день 28 червня п. р. попол. Свято розпочинається 28/6 в год. 17·30 вложенням почести памяти пок. професорів і учеників на місцевім цвинтарі.

Вечором цьогож дня відбудуться святочні товариські сходини в салях „Надії".

Дальшу подрібну програму свята одержать учасники на місці.

Ювилейний Комітет:

голова: о. В. Дубицький гімн. катихит, заст. голови: о. Е. Бачинський, декан В. Кордуба, радник суду; касієри: А Бордайко, дир. і I. Зуганевич. проф гімн; секретарі: о. М. Залеський, учит. гімн., д-р Бенко Володимир, адвокат. Члени літературної секції: М. Підлужний, проф. гімн., д-р В. Левицький, проф. гімн.

Члени Ювилейного Комітету:

Д-р К. Білинський, проф. гімн.; I. Білик, проф. гімн.; Дмитро Бойко, радник суду; д-р А. Бойкович, проф. гімн.; М. Гаврилишин, проф. гімн.; В. Гусак, проф. гімн.; Л. Крипякевич, проф. гімн.; В. Коцюх, директор; М. Масляківна, учит. Р. Ш.; О. Свистун, радник суду; Т. Смулка, проф. гімн.; д-р В. Стасюк, проф. гімн. 2276 2—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костич. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10